

MANUÁL

městských povrchů pro město Benešov

03/2016

město Benešov

MANUÁL
městských povrchů pro město Benešov

zadavatel:
město Benešov

autor:
holiš + šochová architekti
Ing. arch. Hynek Holíš
Ing.arch. Šárka Holíšová Šochová

www.hsarchitekti.cz
tel.: 603 572 102
e-mail: holis@hsarchitekti.cz

A ÚVOD

- A1** ÚČEL A POUŽITÍ MANUÁLU
- A2** ZÁKLADNÍ AKTÉŘI A JEJICH VZTAH
K MANUÁLU (schéma)
- A3** DEFINICE POJMŮ

B SOUČASNÝ STAV

- B1** STRATEGICKÁ POLITIKA MĚSTA
- B2** PŘÍPRAVA ZÁMĚRŮ NA VEŘEJNÁ
PROSTRANSTVÍ A MĚSTSKÉ POVRCHY V
POLITICE MĚSTA
- B3** PLÁNOVÁNÍ A PROJEKČNÍ
PŘÍPRAVA
- B4** SPRÁVA, PROVOZ, ÚDRŽBA

C MAPA DOPORUČENÝCH TYPŮ POVRCHŮ

D MATERIÁLY A POVRCHY

- D1** ČLENĚNÍ POVRCHŮ
- D1.1** POCHOZÍ A SDÍLENÉ
POVRCHY
- D1.2** POJÍŽDĚNÉ POVRCHY

- D2** PŘÍKLADY POVRCHŮ A JEJICH UŽÍVÁNÍ

E PROCESY A KOMPETENCE

- E1** STRATEGIE
- E2** ZADÁNÍ
- E3** PROJEKTY
- E4** VÝBĚR DODAVATELE
- E5** REALIZACE / DOZOR INVESTORA
- E6** DOHLED PO DOBU ZÁRUKY
- E7** OPRAVY
- E8** ÚDRŽBA / ÚKLID

Jako zdroj inspirace a citací posloužil autorům tohoto manuálu především “Manuál tvorby veřejných prostranství hl. města Prahy” / IPR Praha.

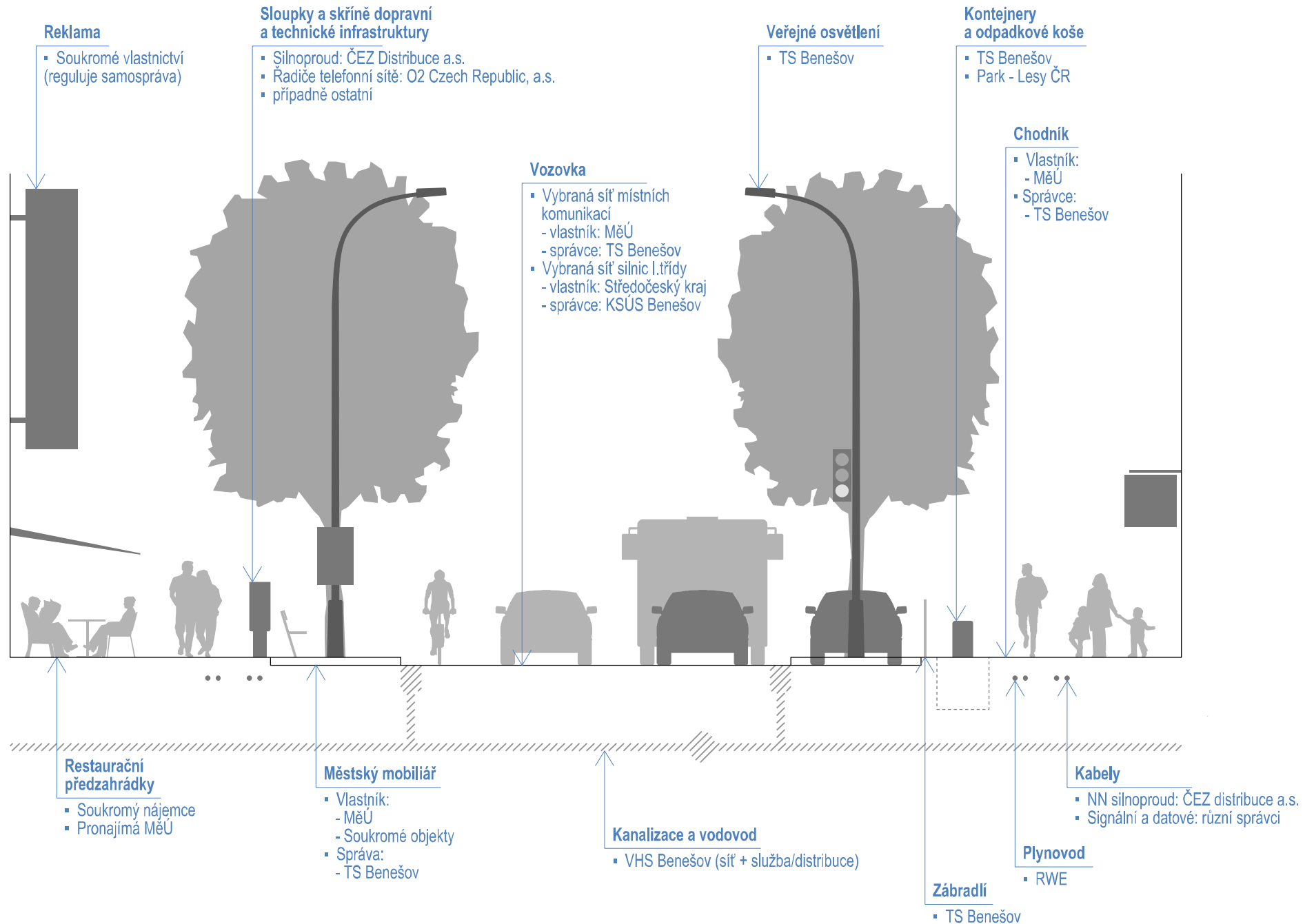

A

ÚVOD

Schéma vlastnictví a správců jednotlivých částí a prvků veřejných prostranství

A1 ÚČEL A POUŽITÍ MANUÁLU

VZNIK DOKUMENTU

Manuál městských povrchů je jedním ze souboru MANUÁLU VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ MĚSTA BENEŠOV, které iniciovala Komise Rady města pro architekturu a územní rozvoj.

ÚČEL DOKUMENTU

Manuál je jedním z nástrojů pro naplnění cílů strategie města v plánování, ve vytváření a spravování, v provozování a užívání kvalitních veřejných prostranství a městských povrchů.

KOMU JE DOKUMENT URČEN

Manuál povrchů města je určen v obecné rovině všem aktérům, kteří jsou součástí procesu tvorby veřejných prostranství města a městských povrchů. Cílovou skupinou jsou ale především aktéři podílející se na projektové a technické přípravě a správě údržby.

A2 ZÁKLADNÍ AKTÉŘI A JEJICH VZTAH K MANUÁLU

A. SPRÁVNÍ SLOŽKY MĚSTA

MĚSTSKÝ ÚŘAD

Úloha: Hlavní iniciační a rozhodovací v rovině strategie a plánování na celoměstské úrovni.

Vztah k manuálu: Dokument je závazný pro orgány samosprávy města Benešov na základě usnesení rady města Benešov.

B. VÝKONNÉ SLOŽKY MĚSTA

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE MĚSTA TS Benešov, s.r.o.

Úloha: Výkonná úloha v rovině technické přípravy, realizace, správy, provozu a údržby.

Vztah k manuálu: Dokument je závazný podklad pro příspěvkové organizace a organizace čerpající z rozpočtu města, na základě usnesení rady města Benešov.

ODBORNÍK, ZHOTOVITEL STRATEGICKÉ, ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ, ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ PROJEKČNÍ A TECHNICKÉ PŘÍPRAVY (PROJEKTANT, ARCHITEKT, URBANISTA, KRAJINÁŘ, DÍLČÍ SPECIALISTA APOD.)

Úloha: Hlavní výkonná úloha v rovině strategie, plánování, dozoru realizace. Vedlejší úloha v ostatních rovinách (správa, provoz, údržba, užívání) z hlediska dopadu na kvalitu.

Vztah k manuálu: Pro zhotovitele strategické, územně plánovací, technické a projekční přípravy je dokument informativním podkladem. Míra závaznosti se odvíjí od vztahu záměru k subjektu samosprávy a státní správy.

Zhotovitelům přípravy záměru slouží manuál jako podklad navrhování kvalitních veřejných prostranství a povrchů a zároveň jako argumentační opora při projednávání a schvalování návrhu.

SPRÁVCI, PROVOZOVATELÉ, NÁJEMCI

Úloha: Výkonná úloha v rovinách správy, provozu, údržby a užívání.

Vztah k manuálu: Pro správce, provozovatele a nájemce majetku města Benešov je dokument závazný.

Manuál má například napomoci provádět a koordinovat jednotlivé kroky různých správců a provozovatelů tak, aby vedly k

vyšší kvalitě veřejného prostranství a městských povrchů.

C. VEŘEJNOST

Úloha: Iniciační a participační úloha v rovině strategie, plánování, správy, provozu, údržby a užívání.

Vztah k manuálu: Pro veřejnost je dokument informativním a vzdělávacím podkladem.

A3 DEFINICE POJMŮ

VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ

Pojem veřejné prostranství je v tomto dokumentu používám pro část prostředí, kterou je veřejně přístupné prostranství. Je jím především plocha, neboli městský povrch, jejíž nedílnou součástí jsou také veškeré prvky vybavení veřejných prostranství.

MĚSTSKÝ POVRCH

Pojem městský povrch je v tomto dokumentu používán pro všechny plochy veřejných prostranství resp. "podlahu" exteriéru vč. souvisejících podloží.

Následující definice města platí v obecné rovině. V případě města Benešov, které v minulosti utrpělo výrazně necitlivými urbanistickými zásahy, se popsané typy zástavby nesourodě prolínají a v některých lokalitách nejsou jejich kontury zcela čitelné.

HISTORICKÉ MĚSTO

Oblast, která odpovídá historicky nejstarším dochovalým částem města. Převážně rostlá struktura, veřejná prostranství jsou vymezena nepravidelnou zástavbou. Tvoří je užší ulice, charakteristická bývala uzavřená stavební čára, identická s uliční čarou. Rozhraním veřejných prostranství jsou zpravidla fasády domů.

KOMPAKTNÍ MĚSTO

Oblast, kterou tvoří souvislá, naplánovaná, geometrická struktura. Veřejná prostranství jsou vymezena klasickou blokovou zástavbou obvykle se službami v parteru. Tvoří je širší ulice, náměstí, pasáže a městské parky. Charakteristická pro oblast je uzavřená stavební čára, která je zpravidla identická s uliční čarou. Rozhraním veřejných prostranství jsou zpravidla fasády domů.

ZAHRADNÍ MĚSTO

Oblast, kterou tvoří rozvolněná zástavba menšího měřítka. Struktura je tvořena geometrickou osnovou pozemků a jednotlivými budovami soliterními či sdruženými. Veřejný prostor je nejčastěji vymezený ploty a zídkami. Tvoří jej klidné ulice, parky a (parková) náměstí. Pro oblast je charakteristická otevřená stavební čára. Zahradním městem se v manuálu rozumí jak klasické vilové čtvrti, tak i satelitní zástavba rodinných domů.

MODERNISTICKÉ MĚSTO

Oblast, kterou tvoří rozvolněná zástavba (vznikající zpravidla od 2.pol. 20.stol. po současnost). Struktura je tvořena solitéry a kompozicí hmot ve volném prostoru, které jsou uspořádány do monofunkčních komerčních, produkčních, rekreačních nebo obytných celků (sídlišť). Veřejná prostranství jsou obtížně fyzicky vymezená, tvoří je zejména silnice, cesty a plochy zeleně. Charakteristická pro oblast je volná stavební čára.

Nelichotivý stav městských povrchů je souborem množiny problémů, jejichž vyřešení je klíčem k vytvoření podmínek pro kvalitní veřejná prostranství města Benešov a kvalitu života jeho obyvatel.

Definice problémů je v mnoha následujících případech také odpovědí na otázku, jak problémy řešit.

B

SOUČASNÝ STAV

B1 STRATEGICKÁ POLITIKA MĚSTA

- Neexistuje koordinace jednotlivých složek utvářející veřejný prostor a městské povrchy.
- Podkladem rozhodnutí o úpravách veřejných prostor a městských povrchů jsou většinou partikulární zájmy jednotlivých subjektů, nikoliv nadřazený zájem o celkovou kvalitu místa.
- Rozpočet města neobsahuje samostatnou kapitolu investičních nákladů na veřejná prostranství, jejichž součástí jsou městské povrchy. Zvyšování jejich kvality je tak v rozpočtu města a tedy i v politice města v podstatě redukováno na technické a infrastrukturní investice. Plánované výdaje na veřejná prostranství jsou rozptýleny do různých kapitol většinou technického charakteru a jsou alokovány přímo na správcovské organizace (zejména TS Benešov s.r.o.) což znemožňuje koncepční celostní přístup.

Jedna ze "vstupních bran" od nádraží k náměstí - morálně i fyzicky degradovaná – zasluhuje zahrnout do strategického plánu.
[ul. Jiráskova]

Diskutabilní použití asfaltu na chodník.
[ul. Husova]

Chodník nesplňuje kritéria nejen estetická, ale i bezpečnostní.
[ul. Žižkova]

Hlavní náměstí – "salón" města.
[Masarykovo náměstí]

Jako světlou výjimku ze současnosti, která bohužel spíše potvrzuje pravidlo, a jako příklad pro obdobná veřejná prostranství může být uvedena rekonstrukce Tyršovy ulice v Benešově, jejíž 1. etapa nyní spěje k realizaci.

B2 PŘÍPRAVA ZÁMĚRŮ NA VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ A MĚSTSKÉ POVRCHY V POLITICE MĚSTA

- Projektování staveb a úprav v městském prostoru a městských povrchů v převážné většině není zadáváno erudovanému odborníkovi na celkovou kvalitu prostoru – architektovi. Zadávání projekční přípravy se děje v převážné většině způsobem, který neumožní najít nejkvalitnějšího odborníka. Zadání probíhá formou, kde jediným kritériem je nabízená cena (eventuálně lhůta dodání), namísto architektonických soutěží o návrh či veřejných obchodních soutěží a výběrových řízení s hlavním kritériem odborné kvality projektanta.

[Masarykovo náměstí]

B3 PLÁNOVÁNÍ A PROJEKČNÍ PŘÍPRAVA

- Zejména v důsledku absence odborníka, architekta, při projektové přípravě většiny investičních záměrů na veřejný prostor a městské povrchy dochází k řadě chybných či absentujících rozhodnutí v různých fázích procesu od projektové přípravy po realizaci. Jsou řešeny pouze dílčí části prostorového celku bez vyhodnocení vlivu uvažovaných úprav na kvalitu celkového prostoru a na související širší oblasti města. Jsou upřednostňována nebo dokonce jako jediná zohledňována technická kritéria před kritérii pobytové a estetické kvality. Nepřítomnost architekta potom bývá suplována úředníky státní správy, kteří v rámci vyjadřování např. během stavebních řízení „projektují“, což vede opět k uplatnění dílčího kritéria bez zohlednění kvality celku. Navíc je takto podporován mylný dojem, že přítomnost architekta řešícího prostor jako celek není nutná.
- Infrastruktura se zaměřuje za cíl, kterým je pobytové a estetické prostředí města. Rolí infrastruktury je z podstaty termínu vytvářet podporu pro cíl.

Příklad toho, že i relativně drobné zásahy vyžadují účast arch.
[ul. Jiráskova]

Veřejný prostor, který k pobytu nevybízí.
[Husovo náměstí]

B4 SPRÁVA, PROVOZ, ÚDRŽBA

- Chybí koordinovaný a městem řízený systém správy veřejných prostranství a městských povrchů. Správa veřejných prostranství a městských povrchů postrádá systém, jasné gesce a především jednotnou koordinaci ze strany města.
- Úklid a údržba jsou nedostatečné a není jim věnována dostatečná pozornost. Neexistuje účinná kontrola skutečného provedení a sankcionování. Přitom pro zvýšení kvality některých míst by stačil pouhý důkladný a pravidelný úklid a stálá údržba. Z této skutečnosti vyplývá postupná kumulace vnitřního dluhu na běžné údržbě a následně násobná potřeba nákladnějších celkových rekonstrukcí, respektive „přežívání“ veřejných prostranství a městských povrchů v havarijním stavu.

Příklad nevhodného zásahu do asfaltu.
[ul. Jiráskova]

Stav chodníku, kdy je již zdraví nebezpečný.
[Husovo náměstí]

Z provizorní opravy – plech na dřevo - se stává trvalý stav.
[pěší lávka přes železniční trať]

Nevhodná oprava odlišným materiálem. Absence kontroly ke zjednáání nápravy.
[Benešov]

Jen 50m od náměstí. Kombinace nevhodných materiálů v těsné blízkosti centra, nekvalitní provedení, nevhod. provedení oprav.
[*pěší propojení z Malého náměstí k ul. Vlašimské*]

Nesourodá směs materiálů i barev v kombinaci s technolog. nekázní při provádění vede k rychlé morální i fyzické degradaci.
[*ul. Nádražní*]

Nekoordinované dílčí zásahy vedou k materiálové a barevné nejednotě. Způsob oprav asfaltu urychluje degradaci celku.
[*boční ulička při Tyršově ulici*]

Přechod není plynulý–materiál, formát, barva. Zápłaty v asfaltu. Ponechání rabátka po odstraněném stromu.
[*ul. Jiráskova při nádraží*]

Nevhodná oprava povrchu odlišným materiálem, zde navíc ještě zvýrazněna odlišnou barvou.
[*pěší průchod vnitroblokem mezi ul. Nádražní a Husova*]

Jedno z nejhodnotnějších míst města–náměstí. Je potřeba koncepční přístup, zvolení strategie a kvalitní údržba.
[*Malé náměstí*]

Záplaty v asfaltu.
[ul. Jiráskova]

Průlehy v dlažbě jsou důsledkem technologické nekázně při realizaci nebo špatným projektem nebo kombinací obojího.
[Masarykovo náměstí]

Je nutná koordinace a komunikace vlastníků nemovitostí a vlastníka navazujících městských povrchů.
[ul. Husova]

Nevhodná kombinace materiálů a řešení detailu rozhraní.
[ul. Vlašimská]

Deformace rovinnosti povrchů způsobují špatné odvodňování ploch a následnou degradaci materiálů v postižených místech.
[Masarykovo náměstí]

Hlavní náměstí města - radnice. Příjmu u vstupu do radnice proběhla takováto oprava bez jakékoli reklamace!
[Masarykovo náměstí]

Příklad nesprávného provedení detailu návaznosti materiálů.
[ústí ul. Na Karlově do Masarykova náměstí]

Příklad provizorního (po čase definitivního) řešení. Mimo finanční aspekt nutno zvážit i hlediska bezpečnosti a estetiky.
[Masarykovo náměstí]

Zámková dlažba do města nepatří.
[chodník mezi Masarykovým a Malým náměstím]

Ulička ani ne 50m od náměstí. Výraz neodpovídá lokalitě.
[Benešov]

Žulové kostky – kvalitní kamenná dlažba degradovaná necitlivými "opravami" asfaltem.
[ul. Husova]

Destrukce zámkové dlažby po několika letech užívání.
[chodník mezi Masarykovým a Malým náměstím]

Příklad nevhodného provedení sjezdu na komunikaci. Chybí naklop. obrubník, způsob opravy asfaltu zásah spíše akcentuje.
[ul. Vlašimská]

Žulové kostky – kvalitní kamenná dlažba degradovaná necitlivými "opravami" asfaltem.
[ul. Husova]

Nesprávné provedení asfaltu kolem kanalizačního poklopu.
[Benešov]

Příklad esteticky i funkčně nevhodného provedení sjezdu na komunikaci. Chybí nakloněný obrubník pro plynulý přechod.
[ul. Tyršova]

Oprava povrchu nesmí být prováděna odlišným materiálem.
[ul. Žižkova]

Oprava povrchu nesmí být prováděna odlišným materiálem.
[ul. Husova]

Zde selhala projektová příprava, která (pokud byla) připustila toto řešení.

[boční ulička při Tyršově ulici]

U oprav je nutné provést shodně celé souvrství skladby a důkladné zhutnění.

[ul. Husova]

Mlatový povrch. Velmi vhodný povrch do obdobných veřejných prostranství jehož pověst neprávem trpí vlivem nedodržování vhodných technologických postupů při realizaci a následnou absencí pravidelné údržby.

[parčík před gymnáziem]

Rabátko stromu po jeho odstranění. Příklad provizorního řešení, které se stane trvalým.

[ul. Jiráskova]

Rabátko stromu po jeho odstranění. Obdoba předchozího.

[ul. Jiráskova]

MAPA DOPORUČENÝCH TYPŮ POVRCHŮ PRO MĚSTO BENEŠOV

Mapa doporučených typů povrchů pro město Benešov

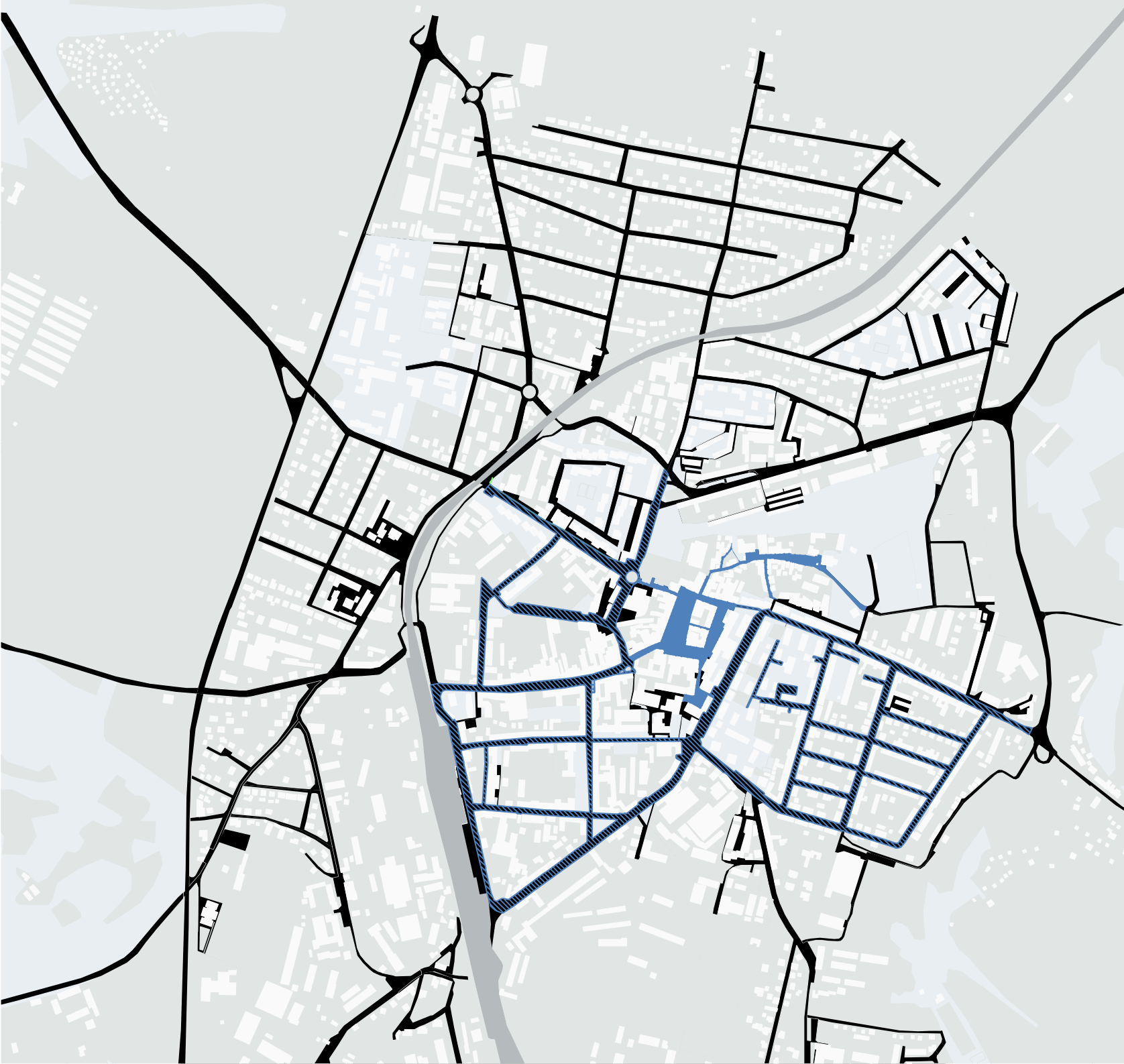
HISTORICKÉ MĚSTO
- doporučena volba kvalitních a vhodných kamenných povrchů

KOMPAKTNÍ MĚSTO
- doporučena volba kvalitních a vhodných kamenných případně betonových prefabrikovaných povrchů

ZAHRADNÍ A MODERNISTICKÉ MĚSTO
- doporučena volba kvalitních a vhodných betonových prefabrikovaných povrchů

Městské povrchy resp. "podlaha" exteriéru je horizontální fasádou města, kterým je nutno věnovat stejnou péči jako fasádám.

D

MATERIÁLY A POVRCHY

Kvalita povrchů veřejných prostranství je nástrojem estetických kvalit prostředí, ovlivňující kvalitu pohybu, pocit bezpečí a pohody a má výrazný vliv na rozhodování o setrvání v prostoru. Materiál a povrchy mají potenciál být nositelem informací pro orientaci v místě. Z hlediska pobytových kvalit, bezpečnosti a funkčnosti je nutné sledovat zrnitost povrchů, jejich rovinatost, teplotní stabilitu, světelnou odrazivost, protiskluzové vlastnosti, schopnost adheze apod. Volba materiálu ovlivňuje také akustickou pohodu místa. Volba povrchů a materiálů je vždy závislá na způsobu užívání daného veřejného prostranství a jeho umístění v rámci celkové struktury. Je nutné dbát nejen na volbu vhodných a kvalitních materiálů a povrchů, ale také na pravidelnou a kvalitní údržbu ploch stávajících.

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PŘI NÁVRHU, OBNOVĚ I UDRŽBĚ

- Použití kvalitních materiálů zvyšuje atraktivitu místa.
- Volba materiálů a povrchů by měla vycházet z lokálního charakteru, historických souvislostí a celkové kompozice veřejného prostranství.
- Materiály a povrchy by měly svým charakterem či zpracováním reflektovat paměť místa.
- Všechny materiály a povrchy by měly být v rámci daného veřejného prostranství barevně sladěny a společně tvořit jednotný a kompozičně vyvážený celek.
- Při volbě materiálů je důležité najít vhodný poměr mezi estetickou kvalitou, odolností, snadnou údržbou, životností, schopností absorbovat opravy a pořizovací cenou.
- Schopnost přirozeného stárnutí v čase bez ztráty kvality, životnost a odolnost by měly být jedním ze základních kritérií

volby povrchů a materiálů používaných ve veřejných prostranstvích.

- Materiály a povrchy je vhodné používat soudobým způsobem. Použití současných materiálů a povrchů historizujícím způsobem je při nových realizacích zpravidla nevhodné.
- Na významných městských prostranstvích a u významných budov je vhodné použít specifické materiály vyšší kvality.
- Výrazné kontrastní barvy je třeba vždy aplikovat velmi obezřetně. Mohou být vhodné jako akcent užitý na základě pevného architektonického konceptu celkového prostranství. Velkoplošná aplikace je zpravidla méně vhodná.
- Detaily napojení jednotlivých materiálů a povrchů je třeba řešit individuálně a kvalitně. Kvalitní řešení návazností materiálů ovlivňuje odolnost a životnost povrchů i prvků.

ČLENĚNÍ POVRCHŮ

Pro účely manuálu je členění povrchů podrobněji popsáno v kapitole "D1 ČLENĚNÍ POVRCHŮ". Důvodem členění jsou rozdílné požadavky na únosnost, organizaci pohybu a pobytu nebo bezpečnost uživatelů. Pochozí plochy jsou voleny zejména z hlediska komfortu chůze. Pojížděné plochy vyžadují odolnost odpovídající zátěži provozu a povrch dle typu dopravy.

V rámci veřejného prostranství je důležité volit strukturu a barevnost materiálů a povrchů s ohledem na celkové působení prostoru. Kombinace přílišného množství rozdílných materiálů a vzorů způsobuje fragmentaci vnímání celkového prostoru a znejasňuje jeho základní organizaci. Vhodná kombinace správně použitých materiálů pomáhá definovat prostor, zklidnit dopravu, zlepšit čitelnost prostředí a snížit tím potřebu výškového členění, bariér a druhotného řešení organizace pomocí dopravního značení.

VOLBA POVRCHŮ

V kompaktních a především v historických částech města je žádoucí používat kvalitní skládané kamenné povrchy a důsledně je

obnovovat. V modernistických a zahradních částech města je vhodné používat kvalitní soudobé, zpravidla prefabrikované materiály.

VAZBA SKLÁDANÝCH POVRCHŮ

Skládané formáty malého a středního formátu by měly dodržovat základní pravidlo styku 3 spár v jednom bodě. Běhoun dlažby by měl být vždy kolmo na směr pohybu. Velikost spáry a materiál pro její utěsnění musí být trvanlivé s ohledem na údržbu.

PODLOŽÍ POVRCHŮ

Aby se dosáhlo trvanlivosti a zamezilo se deformacím a degradaci povrchů a materiálů, je zásadní, aby se jak při návrhu, tak při opravách důsledně dodržovaly výrobci a souvisejícími normami minimálně doporučené vrstvy podloží při přísném dodržování vhodných technologických postupů.

OPRAVY A ÚDRŽBA

Stávající povrchy a materiály je nutné pečlivě udržovat, zachovávat a obnovovat. Při opravách, třebaže lokálních, musí vždy dojít ke komplexní obnově podloží a jeho zhutnění, doplnění chybějícího materiálu obdobné barevnosti, formátu a struktury. V případě chodníkové dlažby se vzorem by měl být povrch vždy zadlážděn totožným vzorem jako navazující plochy. Při změně živičných povrchů chodníků na dlážděné je třeba vždy počítat se snížením výšky odvodnění, kvůli uložení dlažby a změně podloží a také se svody dešťové vody, které jsou mnohdy svedené pouze na chodník.

Pro správnou funkci, snadnou údržbu a podporu vlastností živičných povrchů snižujících hlučnost na vozovkách je třeba dosáhnout kvalitního rovinného povrchu bez jakýchkoliv spár a přerušení. Pokud je asfalt v dobré kondici, má dobré vlastnosti a není náchylný na porušení. Při fragmentálních úpravách asfaltových ploch je nutné užívat asfalt stejného typu, struktury a barevnosti, jako má navazující povrch. Zásadní chybou je propad různých zhutnění, různost struktury různých materiálů, chybné utěsnění spár. Aby se předešlo propadu, je nutné při zhutňování dosáhnout stejné úrovně zhutnění, jakou

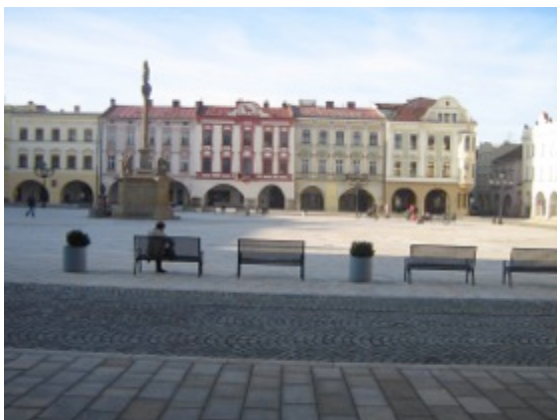
má navazující povrch. Spáry mezi starým a novým povrchem musí být vždy vytvořeny strojově kotoučovými pilami a opatřeny konečným zapravením spáry proti zatékání vody a poškození mrazem. Povrch asfaltových chodníků a vozovek by měl být obnoven vždy přednostně v celé šíři plochy s minimalizací spar.

ODVODŇOVÁNÍ POVRCHŮ

Velké odvodňované plochy je třeba systematicky doplňovat o zasakovací plochy a s celkovým systémem decentralizovaného odvodnění likvidovat co největší míru dešťových vod v místě jejich vzniku. Pomoci může např. používání nepevných ploch, či zasakovací dlažby v místě výsadbového pásu stromořadí v ulicích, kombinace ploch klasické a zasakovací dlažby na velkých plochách veřejného prostranství, případně použití drenážního asfaltu na vozovkách.

PRAVIDLA

- S ohledem na umístění v rámci města je vhodné upřednostňovat materiály a povrchy, které umožňují zasakování (mlat, dlažba do pískového nebo štěrku, lože apod.).
- Dlažbu je vhodné používat primárně jako pochozí materiál. V případě, kdy je požadováno zpomalení průjezdu vozidel, je třeba volit únosnější typ s vhodným odlišením pochozí a pojezdové plochy.
- Použití betonové zámkové dlažby na veřejných prostranstvích není vhodné.
- Eliminované výškové rozdíly mezi vozovkou a chodníkem v oblasti se zklidněnou dopravou je vhodné nahradit decentním odlišením materiálů nebo skladbou dlažby. Zvolené materiály by měly být příbuzné a podporovat scelení prostoru.
- Scelení výkopu po jeho provedení musí být neznatelné. Při opravě živičného povrchu je vhodné strojově znovu položit povrch chodníku v celé šíři. Při obnově dlážděného povrchu je nutné znovu obnovit povrch v původním materiálu vč. původního vzoru a jeho dokonalého navázání.
- Povrchy všech prvků, vložených do povrchu veřejného prostranství (povrchové znaky podzemní infrastruktury, podzemní kontejnery apod.) musí výškově a materiálově navazovat na okolní povrchy vč. pokračujícího vzoru chodníkové mozaiky. Detail rozhraní by měl být neznatelný.
- Veřejná prostranství je nutné navrhovat bez zbytkových ploch. Zejména je nutné se vyvarovat drobných trávníkových ploch postrádající smysluplné využití.

Kombinace povrchů pro různé druhy využití prostoru. Hladký povrch pohodlnější pro chodce, jasné odlišení povrchu pro motorovou dopravu. Vše je dobře barevně sladěné v jednom odstínu.

[Masarykovo náměstí, Nový Jičín]

Vhodná materiálová kombinace různých formátů a typů dlažby jasně definuje organizaci prostoru bez nutnosti užívání dopravního tvarosloví.

[Joštova třída, Brno]

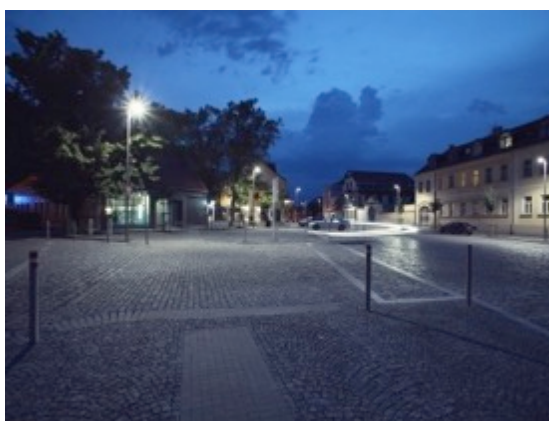
Vhodná materiálová kombinace povrchů a prvků z různých barevně sladěných materiálů.

[Jakubské náměstí, Brno]

Užití větších formátů dlažby na plochách náměstí sjednocuje, je pohodlné pro chodce a vytváří reprezentativní charakter prostranství.

[Masarykovo náměstí, Nový Jičín]

Vhodná materiálová kombinace druhů dlažeb, barevnosti a formátů v rámci ulice vytváří příjemné prostředí a nahrazuje potřebu organizace dopravním tvaroslovím.

[Mírové náměstí, Dobříš]

Mlatový povrch v kombinaci s chodníkem z kvalitního monolitického betonu vytváří příjemné pobytové prostředí parků a veřejných prostranství k oddechu a umožňuje zasakování dešťových vod.

[klášterní zahrady v Chrudimi]

D1 ČLENĚNÍ POVRCHŮ

D1.1 POCHOZÍ A SDÍLENÉ POVRCHY

Materiály a povrchy pochozích ploch by měly umožňovat pohodlnou chůzi ve městě.

V sdíleném prostoru je vhodné použít materiály, jejichž pohledový charakter odpovídá pobytovému prostoru a je odolný vůči pojiždění.

Komfort a bezpečnost chůze jsou jedním ze základních předpokladů kvality veřejných prostranství. V obecném rozměru je pro pohodlnou chůzi vhodné používat měkké nezpevněné povrchy a přírodní materiály, ve městě pak hladkou kamennou dlažbu.

HISTORICKÉ A KOMPAKTNÍ ČÁSTI MĚSTA

Pro chodníky v historické části města by měly být používány typické kamenné dlažby středních a menších formátů.

Pro chodníky v kompaktní části města by měly být používány kvalitní trvanlivé materiály jako velkoformátové kamenné dlažby nebo kamenné dlažby s hladkou strukturou a minimálními spárami.

Rozhodně je nevhodné použití zámkové dlažby- viz. také následující odstavec.

ZAHRADNÍ A MODERNISTICKÉ ČÁSTI MĚSTA

V oblastech zahradního a modernistického města je vhodné používat současné formy materiálů. Může jít o velkoformátovou i maloformátovou kamennou dlažbu, kvalitní betonovou dlažbu skládanou z velkých nebo středních formátů. Méně vhodné jsou potom povrchy živičné. Nejvhodnějším typem materiálu jsou formy univerzální, obnovitelné, recyklovatelné dlažby v kombinaci s přírodními prvky. Směrem od centra k periférii je vhodné užívat více prefabrikovaných recyklovatelných prvků se schopností přirozeného stárnutí. Prefabrikace by ovšem neměla znamenat nárůst umělosti. Příkladem může být dlažba “topstone” v kombinaci s kamenem nebo pemrlovaným povrchem (před- -“poškozený” povrch, který je schopen absorbovat časové opotřebení) nebo další vhodné povrchy.

Z důvodů krátké životnosti a nízké estetické kvality není možné doporučit užívání betonové zámkové dlažby. Tento typ dlažby by ve městech neměl být vůbec používán. Povrch je náchylný k rychlé morální i fyzické degradaci a pojezd vozů technické správy a údržby zvyšuje poškození povrchu.

POVRCHY V PARCÍCH

V parcích, zahradách a na veřejných prostranstvích s vegetací je vhodné používat měkké a propustné povrchy, zejména mlatové či zaválcované štěrkové povrchy. Míra vhodnosti použití mlatu i v intenzivně využívaných městských prostorech závisí na kvalitě jeho provedení a následné údržby. Jeho špatná pověst je způsobena nedodržením správných technologických postupů při provádění. Při nedostatečném odvodnění dochází k rozmáčení, při nedostatečném zhutnění a nesprávném profilování podloží dochází k sesedání a vzniku kaluží a dlouhodobě vlhkých míst. Pro dosažení kvalitního mlatu je stěžejní správná konstrukce podloží. Pro nalezení vhodného podloží směsi pro dané místo se doporučuje nejprve vytvoření vzorku. Mlat není vhodný pro plochy s většími sklony. Při používání asfaltového povrchu v parcích je vhodné pracovat s vhodnou škálou barevností a hrubostí (uplatnění kamenného plniva), které umožňují přiblížit jeho vzhled přírodnímu charakteru. Vhodným může být například probarvený asfalt v okrové barvě mlatu.

SDÍLENÝ PROSTOR

Plochy sdíleného prostoru se zpravidla provádí v jedné výškové úrovni. Pro organizaci pohybu je vhodné využívat zejména kombinování příbuzných prvků, stejných materiálů různé velikosti, kompatibilních struktur a barevnosti. Je vhodné použít materiály, jejichž pohledový charakter odpovídá pobytovému prostoru, primárně je pohodlný pro chůzi a svou únosností umožňuje poježdění vozidly. U sdílených prostor s vyloučením motorové dopravy (tedy při sdílení pěších a jízdy na kole, bruslích či na koni) je vhodný povrch z jednotného materiálu pro celý profil ulice. Sdílené prostory s motorovou dopravou je vhodné příbuzným materiálem vizuálně odlišit primárně poježděný povrch od povrchu určeného primárně pro chůzi.

PRVKY PRO OSOBY SE SNÍŽENOU SCHOPNOSTÍ ORIENTACE A POHYBU

Prvky pro nevidomé a slabozraké v pochozích plochách je třeba vytvářet ze škály certifikovaných materiálů. Vzhledem k omezenému sortimentu těchto prvků je nutné hledat materiály a příklady v zahraničí a usilovat o rošíření škály nabízených certifikovaných materiálů a doplnit je o další certifikované prvky. Používání stávajících unifikovaných prefabrikátů je zejména v historických částech města nevhodné. Pomocné vodící prvky je vhodné tvořit ze stejného materiálu jako navazující povrchy, s využitím kontrastů hrubých a hladkých materiálů. Na hladkém povrchu chodníku je vhodné provést vodící linii pomocí příbuzného materiálu v hrubém provedení, v hrubé dlažbě je řešením hladký pruh dlažby. Barevné odlišení vodící linie je vhodné provést kontrastním odstínem jedné barvy, případně přizpůsobení odstínu druhé barvy. Použití příliš výrazných barev není ve městě vhodné. Chybně či nedostatečně provedená realizace úprav signálních a varovných pásů může být pro osoby s omezenou orientací životu nebezpečná. Při dodržení všech zásad není pohyb nevidomých problematický ani ve

sdíleném prostoru. Pro správné provedení je potřeba projekty včas konzultovat se zástupci cílových uživatelů (nevidomí a slabozrací, tělesně postižení atd).

D1.2 POJÍŽDĚNÉ POVRCHY

Povrch vozovky je nutné přizpůsobit okolnímu prostředí a místu, kterým prochází.

Mimo funkční parametry povrchů vozovek (textura, hladkost, smyková odolnost, tvrdost, únosnost, trvanlivost, odvodnění povrchu) je nutné při návrhu povrchu vozovky zohlednit kontext a přizpůsobit povrch vozovky především okolnímu prostředí a místu, kterým prochází, a to i v případě významnějších komunikací. Vozovky procházející či křižující významné veřejné prostranství (např. náměstí, park, významnou ulici) by měly zpravidla povrch změnit s ohledem na navazující povrchy prostranství, zejména pro scelení charakteru místa, uvědomnění si kontextu či zklidnění průjezdu vozidel. Povrch vozovky by měl být jednotný po celé délce průjezdu daným veřejným prostranstvím, případná změna barvy či struktury materiálu musí být kompozičním záměrem či prostředkem organizace pohybu. Vhodnou změnou povrchu je možné řešit zpomalovací pásy nebo zvýšené přechody. Vhodným použitím kombinace různých materiálů lze nahradit vodorovné značení. Změnou typu nebo barevnosti pohybu lze docílit organizace funkčních ploch,

například vymezení parkovacích a autobusových zálivů či pruhů. Pro docílení městského pobytového charakteru je vhodné toto řešení upřednostňovat.

VOLBA POVRCHU

V historické případně kompaktní části města by měla být upřednostňována vozoková kamenná dlažba velkého formátu, případně kamenná žulová či křemencová dlažba odpovídající tradičnímu charakteru prostředí. Živičné povrchy by měly být minimalizovány. Dlažba na vozovce je společně s dopravním opatřením pro snížení rychlosti vhodným nástrojem pro zklidnění dopravy i v ulicích kompaktního, zahradního a modernistického města. Při použití dlažby na vozovce při rychlostech nad 30 km/h však výrazně narůstá hluk. Pro zatíženější komunikace a pojížděné povrchy s vyšší průjezdnou rychlostí mimo historické centrum je třeba vzhledem k významu a charakteru místa užití dlažby vždy individuálně uvážit. S ohledem na vyšší hlučnost a kluzkost povrchu, který způsobuje delší brzdnou dráhu, je obecně vhodnější užití rovinného materiálu bez spár, zejména živičných povrchů. Pro správnou funkci, snadnou údržbu a

vlastnosti podporující nižší hlučnost je třeba u asfaltových povrchů dosáhnout kvalitního rovinného povrchu bez spár a přerušení, které jsou zdroje hluku a potencionálního poškozování povrchu. Podstatné pro bezpečnost je také dostatečné odvodnění plochy vozovky. Umísťování nezakrytých betonových panelů ve městě je nežádoucí. Ty jsou vhodné pouze pro dočasné komunikace k zabránění poškození povrchu pod nimi.

KŘÍŽOVATKY

Povrchy křižovatek by měly mít standardně stejnou povrchovou úpravu jako vozovky bezprostředně navazující. Pokud se stýkají ulice s rozdílnou povrchovou úpravou, je křižovatka řešena v materiálu významnější z ulic. V některých případech může být vhodné pomocí materiálového řešení křižovatku zvýraznit odlišením materiálu a posílit tak její charakter.

PARKOVACÍ ZÁLIV

Parkovací záliv je nutno vnímat jako klidovou část vozovky, jeho povrch by měl být materiálově blízký povrchu chodníku a vyčleňovat se vůči vozovce, čímž dojde k

optickému zúžení jízdního pruhu vozovky a celkovému zklidnění prostoru. Je-li vozovka opatřena živичným povrchem, je vhodné použít pro parkovací záliv dlažbu. Vodorovné dopravní značení parkovacích míst je vhodné nahradit odlišením v dlažbě a jeho podélné vymezení pruhu odlišně skládané dlažby, případně je možné použít zvýšení s níkým obrubníkem nebo zkosenou obrubou pro větší oddělení od vozovky. Parkovací místa pro osoby se sníženou schopností pohybu musí být podélně bezbariérově přístupná.

PARKOVIŠTĚ

Povrch parkoviště je vhodné řešit jednolitou asfaltovou plochou. Materiál s vhodnou strukturou dokáže zjemnit měřítko velkých ploch. S ohledem na rozměry parkovacích ploch je vhodné užívání povrchů umožňujících zasakování dešťových vod. S ohledem na charakter lokality je vhodné použití kamenné dlažby s prorostlou travní spárou. Parkoviště je vhodné členit pomocí vhodně zvolených vegetačních prvků.

AUTOBUSOVÉ ZASTÁVKY

Povrchy použité pro autobusové zálivy musí mít vysokou odolnost, aby dostatečně odolávaly vysoké zátěži častého zastavování a rozjíždění (tahům, tlakům, smykům a změnám teplot). V případě zastávky bez zálivku by měl být povrch příbuzný s povrchem vozovky, u zálivů autobusových zastávek by měl být povrch barvou a strukturou příbuzný chodníkům obdobně jako u parkovacích zálivků pro auta.

CYKLISTICKÉ PRUHY

Cyklistické pruhy je třeba s ohledem na charakter daného veřejného prostranství a navazujícího povrchu opatřovat hladkým materiálem s minimalizací spár. Z hlediska bezpečnosti je vhodné je odlišit jiným typem, barevností či strukturou materiálu, případně ještě v rámci vozovky doplnit ohraničující linií. Do dlážděných povrchů města nesmí být vkládán cyklopruh z odlišných materiálů (asfalt, beton), ale výlučně v podobě dlažby, materiálově odpovídající charakteru navazujícího povrchu. Vhodným řešením pro historickou a kompaktní část města může být

doplnění vozovky o hladší kamennou dlažbu s dobře upravenými spárami (může jít o řezanou dlažbu z téhož materiálu, zbrošenou dlažbu apod.). Vodorovné dopravní značení na kamennou dlažbu či užití živичných pásů není v historické a kompaktní části města vhodné. U vozovek s živичným povrchem je vhodné použít probarvený asfalt.

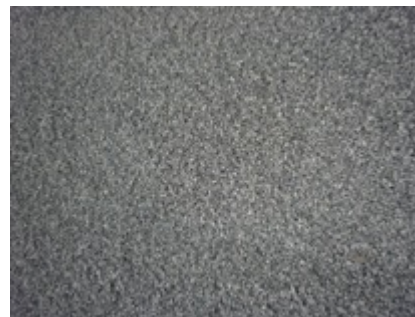
D2 PŘÍKLADY POVRCHŮ A JEJICH UŽÍVÁNÍ

[NEZPEVNĚNÉ POVRCHY]

< Válcovaný hlinitopísčítý mlat

Použití:
pochozí a pobytové plochy parků, nádvoří,
rabátka stromů, povrchy cest pro běhání

< Válcovaný štěrk jemné frakce

Použití:
pochozí a pobytové plochy parků, nádvoří,
rabátka stromů

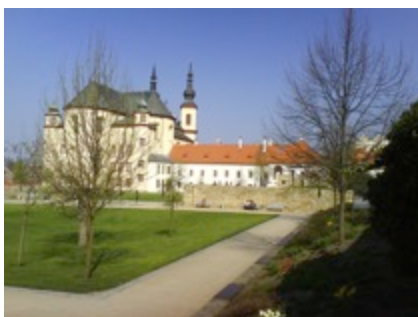
< Válcovaný hlinitopísčítý mlat

Použití:
pochozí a pobytové plochy parků, nádvoří,
rabátka stromů, povrchy cest pro běhání

< Válcovaný štěrk jemné frakce

Použití:
Pochozí a pobytové plochy parků, nádvoří,
rabátka stromů

< Válcovaný hlinitopísčítý mlat

Použití:
pochozí a pobytové plochy parků, nádvoří,
rabátka stromů, povrchy cest pro běhání

< Písek

Použití:
dětská hřiště, povrchy u relaxačních ploch
apod.

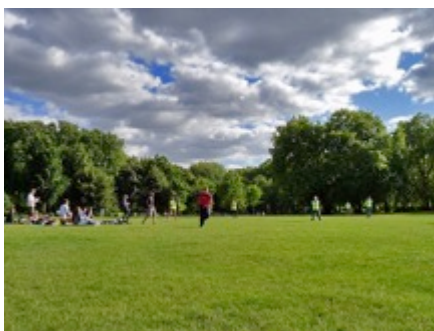
< Přírodní měkký povrch pro dětská hřiště (borka)

Použití:
dětská hřiště, rabátka stromů

< Přírodní měkký povrch pro dětská hřiště (borka)

Použití:
dětská hřiště, rabátka stromů

< Zatrávněné povrchy

Použití:
parky, trávníky

[SKLÁDANÉ KAMENNÉ POVRCHY]

< Rulová dlažba nepravidelného formátu

Použití:
parkové cesty, nádvoří

< Žulová dlažba nepravidelného formátu - šedá

Použití:
parkové cesty, nádvoří

< Žulová dlažba nepravidelného formátu –
nažloutlá (Mrákotínská žula)

Použití:
parkové cesty, nádvoří

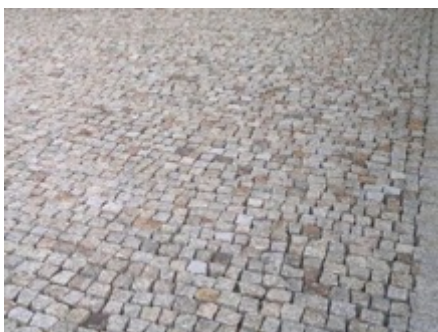
< Křemencová dlažba velkého formátu

Použití:
vozovky v historické části města a ve zklidněných ulicích kompaktního města, parkovací zálivky, parkoviště historického a kompaktního města

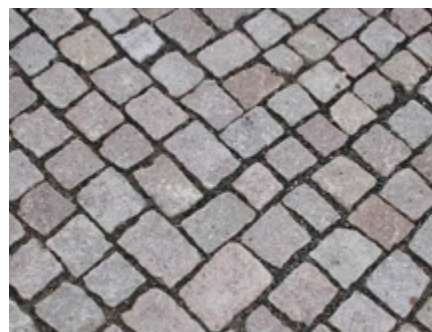
< Dlažba ze štípaných kostek

Použití:
zachovalé chodníky historického města

< Žulová dlažba formátu pražské mozaiky
6 x 6 cm

Použití:
chodníky historického a kompaktního města, rozhraní parků, chodníky parků

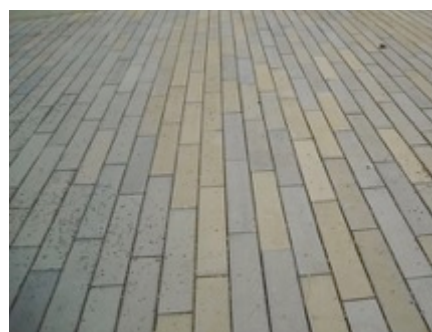
< Vozovková dlažba velkého formátu
15-18 x 14 cm

Použití:
Vozovky v historickém městě a ve zklidněných ulicích kompaktního města

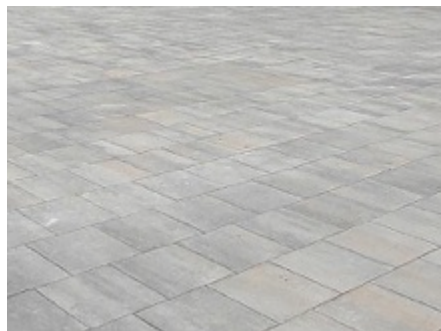
< Vějířová žulová dlažba malého formátu
6 x 6 cm

Použití:
sdílené komunikace, zvýšené křižovatky, parkovací zálivky, parkoviště historického a kompaktního města

< Kamenná dlažba řezaná

Použití:
pochozí plochy pěších zón, náměstí, nádvoří, piazzety historického a kompaktního města

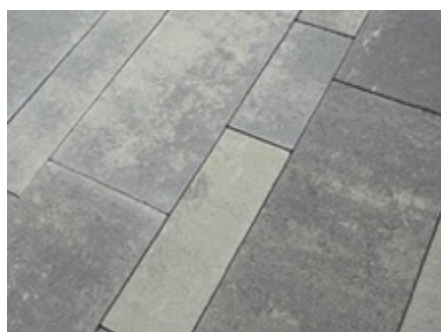
< Velkoformátová kamenná dlažba

Použití:
pochozí plochy pěších zón, náměstí
historického a kompaktního města

< Velkoformátová kamenná dlažba žulová

Použití:
pochozí plochy pěších zón, náměstí
historického a kompaktního města

< Velkoformátová kamenná dlažba různých
odstínů a formátů

Použití:
pochozí plochy pěších zón, náměstí, nádvoří,
piazzety historického a kompaktního města

[DŘEVĚNÉ POVRCHY]

< Dřevěné povrchy

Použití:
pochozí plochy v parcích, mostů, předzahrádek,
teras apod., zpravidla mimo historické části
města

< Dřevěné povrchy

Použití:
pochozí plochy mostů, zábradlí, schodiště,
obruby apod. především v modernistických a
zahradních částech měst

< Dřevěné povrchy

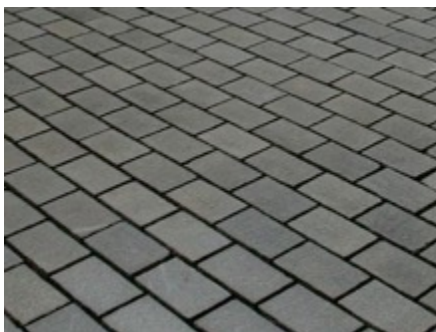
Použití:
pochozí plochy v parcích, mosty a lávky pro
pěší a cyklisty

[BETONOVÉ PRFABRIK. POVRCHY]

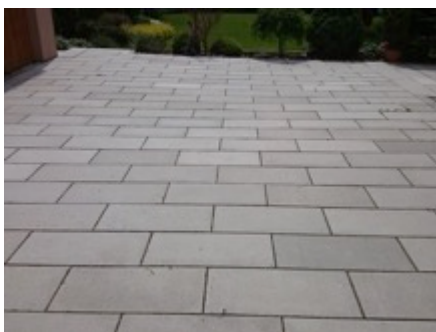
< Maloformátová betonová dlažba

Použití:
chodníky zahradního a modernistického města

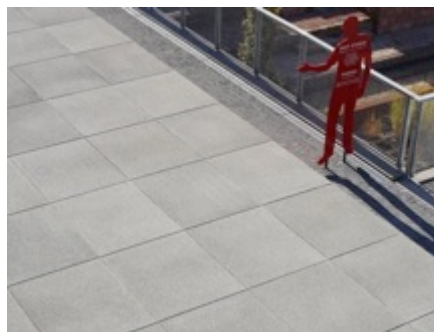
< Maloformátová betonová dlažba

Použití:
chodníky zahradního a modernistického města

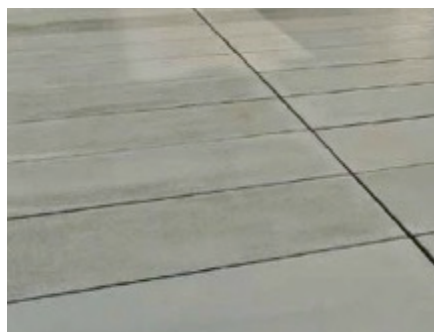
< Betonová dlažba středního formátu

Použití:
chodníky zahradního a modernistického města,
některé chodníky kompaktního města

< Velkoformátová betonová dlažba

Použití:
pochozí plochy teras, střech, periferních
náměstí

< Velkoformátová betonová dlažba

Použití:
pochozí plochy teras, střech, periferních
náměstí

[ALTERNATIVNÍ SKLÁDANÉ POVRCHY]

< Řezaná dlažba kamenná nepravidelného formátu

Použití:
nádvoří

Pozn.:
zvyšuje schopnost přirozené retence vody

< Kamenná dlažba se zatravněnou spárou

Použití:
zásadbový pás stromořadí, parkoviště

Pozn.:
zvyšuje schopnost přirozené retence vody

< Kamenná dlažba se zatravněnou spárou

Použití:
zásadbový pás stromořadí, parkoviště

Pozn.:
zvyšuje schopnost přirozené retence vody

< Betonová dlažba se zatravněnou spárou

Použití:
zásadbový pás stromořadí, parkoviště, chodníky
zahradního a modernistického města

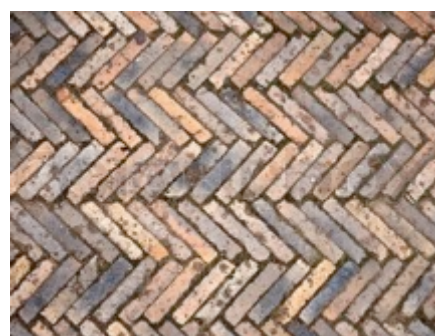
Pozn.:
zvyšuje schopnost přirozené retence vody

< Betonová dlažba se zatravněnou spárou

Použití:
zásadbový pás stromořadí, parkoviště, chodníky
zahradního a modernistického města

Pozn.:
zvyšuje schopnost přirozené retence vody

< Cihelná dlažba

Použití:
chodníky zahradního a modernistického města

[MONOLITICKÉ POVRCHY]

< Betonová monolitická plocha

Použití:
pochozí plochy pěších zón, náměstí
modernistického města

< Betonová monolitická plocha

Použití:
skateparky
zpravidla v modernistických městech

< Asfalt

Použití:
vytížené chodníky uvnitř parků, chodníky,
vozovky ulic zatížených motorovou dopravou,
cyklostezky

< Probarvený asfalt

Použití:
vytížené chodníky uvnitř parků, cyklostezky
apod.

< Probarvený asfalt

Použití:
vytížené chodníky uvnitř parků, cyklostezky
apod.

< Měkký gumový povrch

Použití:
dětská hřiště
zpravidla mimo historické město

[HMATNÉ PRVKY PRO NEVIDOMÉ]

< Příklad signálního pásu, který je proveden ze stejného materiálu jako okolní povrch a odlišuje se pouze strukturou povrchu

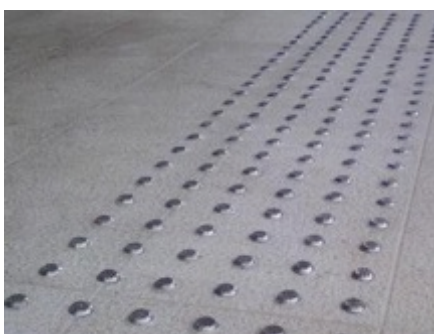
< Vodící linie provedená žlábkováním v hladké dlažbě

< Způsob řešení varovného pásu, který umožní změnit strukturu povrchu bez nutnosti použití jiného druhu dlažby
[Velká Británie, Londýn]

< Vodící linie provedená žlábkováním v hladké kamenné nebo prefabrikované dlažbě

< Esteticky kvalitní řešení vodících linií a signálních pásů vhodné pro významné a vysoce zatížené prostranství
[příklad ze zahraničí]

A large, bold, blue capital letter 'E' is positioned on the right side of the page.

PROCESY A KOMPETENCE

E1 STRATEGIE – - dlouhodobý plán činností

Příprava a plánování nových projektů a projektů oprav v dlouhodobém horizontu je zásadní pro určení priorit města v návaznosti na jeho finanční možnosti, na rozpočet a předpokládané dotace. Součástí dokumentu by mělo být stanovení projektů s podmínkou architektonické soutěže (významné městské lokality).

Dokument:

- Strategický plán města
- Plán investic

Dotčené kapitoly v rozpočtu:

- Doprava a komunikace
- Tělovýchova a zájmová činnost
- Chybí samostatná kapitola investičních nákladů na veřejná prostranství jejichž součástí jsou i městské povrchy

Zadávatel:

- Vedení města, Rada města

Koordinuje:

- Odbor investic a dotací
- HL. architekt města

Provádí:

- Externí zpracovatel vybraný na základě výběrového řízení nebo rozhodnutí vedení města a Rada města

Kontroluje/schvaluje:

- Vedení města a Rada města
- Komise Rady města pro architekturu a územní rozvoj (jako poradní orgán)

Zodpovědnost:

- Vedení města, Rada města

E2 ZADÁNÍ

Správně definované zadání zásadně ovlivňuje výsledné řešení a pomáhá zpřesnit odhadované investice i cenu samotného projektu. Zajišťuje soulad se strategickými záměry města, s územním plánem, regulačními plány a ostatními potřebami města. Je nepřijatelné, aby zadání vznikalo v průběhu projektu!

Zadávatel:

- Vedení města v návaznosti na strategii města, plán investic a rozpočet města

Provádí:

- Odbor investic a dotací ve spolupráci s dotčenými zástupci města a odborníky – např. hl. architekt města ve spolupráci s komisí Rady města pro architekturu a územní rozvoj

Kontroluje/schvaluje:

- Vedení města

Zodpovědnost:

- Odbor investic a dotací

E3 PROJEKTY

Projektování staveb a úprav v městském prostoru a městských povrchů je nutné zadávat erudovanému odborníkovi na celkovou kvalitu prostoru – architektovi. U všech projektů je nutné nejprve vždy zpracovat architektonickou studii a navrhované řešení zasadit do celkového kontextu místa předpokládající kontinuitu veřejného prostoru vč. městských povrchů. Studie je základní kámen pro navazující fáze projektu. Rozkryje šíři problematiky, nabídne možnosti řešení. Tím mj. přispívá k zpřesnění odhadu celkových nákladů čímž kompenzuje vynaložené náklady na studii.

K zadání projektů řešících významné lokality města by mělo docházet formou architektonických soutěží o návrh či veřejných obchodních soutěží a výběrových řízení s hlavním kritériem odborné kvality projektanta.

Zadávat:

- Odbor investic a dotací
- HL. architekt města

Provádí:

- Architekt, projektant

Kontroluje/ schvaluje:

- Odbor investic a dotací
v součinnosti s:
- HL. architekt města
- Odbor výstavby a územního plánování
- Odbor životního prostředí
- Nezávislé posouzení Komise Rady města pro architekturu a územní rozvoj

Zodpovědnost:

- Odbor investic a dotací

E4 VÝBĚR DODAVATELE

Výběrové řízení na dodavatele vychází ze zákona o veřejných zakázkách a z vnitřních směrnic města.

Zadávat:

- Odbor investic a dotací

Provádí:

- Odbor investic a dotací
- Jiný administrátor výběrového řízení pověřený vedením města

Kontroluje:

- Zástupce odboru investic
- Hodnotící Komise

Zodpovědnost:

- Odbor investic a dotací

E5 REALIZACE / DOZOR INVESTORA

Provádí:

- Zástupce odboru investic a dotčené odbory
- Technický dozor investora (externí)
- Autorský dozor

Kontroluje:

- Odbor investic a dotací

Zodpovědnost:

- Odbor investic a dotací

E6 DOHLED PO DOBU ZÁRUKY

Je nutné maximálně využít všech dostupných prostředků k dosažení co nejvyššího výsledku za vynaložené prostředky města a důsledně vyžadovat po dobu záruky její naplnění.

Provádí:

- Odboru investic a dotací

Kontroluje:

- Uživatel díla

Zodpovědnost:

- Odbor investic a dotací

E7 OPRAVY

Je nutné zajistit koordinaci oprav městských povrchů. Všichni zúčastnění musí při opravách dodržovat minimálně standardy a postupy popsané v kapitole "D Materiály a povrchy". Standardy kvality a způsoby oprav je nutno zakotvit do smluv s dotčenými partnery, především TS Benešov s.r.o..

Důsledná kontrola vyžaduje dostatečné kapacity zodpovědného odboru, čemuž je potřeba zajistit odpovídající podmínky.

Zadáva:

- TS Benešov s.r.o.
- Odbor investic a dotací

Provádí:

- TS Benešov s.r.o.
- Odborná firma na základě VŘ nebo objednávky
- Správci infrastruktury v prostoru městských povrchů (ČEZ Distribuce a.s., O2 Czech Republic a.s., VHS Benešov s.r.o., RWE...)

Kontroluje:

- Odboru investic a dotčené odbory
- Odbor výstavby a územního plánování

Zodpovědnost:

- Odbor investic a dotací
- Odbor výstavby a územního plánování

E8 ÚDRŽBA / ÚKLID

Úklidu a údržbě je nutné věnovat dostatečnou pozornost. Je potřeba účinná kontrola skutečného provedení a sankcionování v případě neplnění povinností.

Zadáva:

- Město Benešov na základě
Obstaratelské smlouvy

Provádí:

- TS Benešov s.r.o.

Kontroluje:

- Město Benešov
- TS Benešov s.r.o.

Zodpovědnost:

- TS Benešov s.r.o.